

Γενιές ανιστόρητων βγάζουν τα σχολεία μας

του **Νίκου Χαλαζιά***

Η σκηνή είναι από σχολική αίθουσα (Γ΄ Γυμνασίου) και είναι αυθεντική: ο καθηγητής διδάσκει Ιστορία και ρωτά τους μαθητές ποιος ήταν επικεφαλής των Ελλήνων στη μάχη της Γραβιάς.

Απόλυτη ησυχία στην τάξη. Ο καθηγητής προσπαθεί να βοηθήσει τα παιδιά:

– Ο Οδυσσέας...

Και οι μαθητές εν χορώ:

– ...Ελύτης!

Το παραπάνω περιστατικό μου αφηγήθηκε συνάδελφος καθηγητής και θα ήταν για γέλια, αν δεν ήταν βεβαίως για κλάματα! Δυστυχώς η συντριπτική πλειονότητα των παιδιών Γυμνασίου και Λυκείου έχει πολύ μικρή σχέση με την Ιστορία και δη με την Ελληνική Ιστορία. Ζοφερή ασφαλώς εικόνα, που δεν φαίνεται να συγκινεί τους αρμοδίους. Ως εκ τούτου αναρωτιέμαι αν έχει νόημα η απόφαση του Υπουργείου Παιδείας να μην διδάσκονται (ή να διδάσκονται περιληπτικά) σημαντικές ιστορικές περίοδοι (Κυκλαδικός και Μινωικός πολιτισμός, Περσικοί πόλεμοι, μακεδονική ηγεμονία κλπ) στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Το πρόβλημα σήμερα στον εκπαιδευτικό χώρο δεν είναι μόνο το τι διδάσκονται τα παιδιά μας. Είναι και το πώς διδάσκονται και από ποιους διδάσκονται.

Για να σχηματίσει μια εικόνα ο αναγνώστης ας δούμε πως διδασκόταν η Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση παλιότερα: στην Α΄ Γυμνασίου διδασκόταν η Αρχαία Ιστορία (ως τους ελληνοιστικούς χρόνους), στη Β΄ Γυμνασίου η Ρωμαϊκή και Βυζαντινή Ιστορία και στην Γ΄ Γυμνασίου η Ιστορία των νεώτερων χρόνων. Το ίδιο γινόταν και στις τάξεις του Λυκείου. Δεν θα αναφερθώ στην ποιότητα των βιβλίων και στην επιστημονική επάρκεια των συγγραφέων. Σημασία έχει ότι ο μαθητής σχημάτιζε μια ευρύτερη αντίληψη για την ιστορική εξέλιξη, είχε μια εικόνα για την σειρά των γεγονότων. Σημειωτέον ότι οι υποψήφιοι των Θεωρητικών και των Παιδαγωγικών Σχολών εξετάζονταν (ως το 1979) σε όλη την ύλη του Λυκείου! Όπως εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς, η παπαγαλία ήταν αδύνατη. Όσοι τουλάχιστον συμμετείχαν στις Εισαγωγικές Εξετάσεις ήξεραν σε γενικές γραμμές ιστορία!

Στις αρχές της δεκαετίας του '80 τα πράγματα άλλαξαν. Στη Γ΄ Λυκείου οι μαθητές διδασκόνταν την «Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές» (ουσιαστικά βιβλίο των πρωτοετών της Φιλοσοφικής) και τα «Θέματα Ιστορίας» που αναφέρονταν στον Ευρωπαϊκό και Νεοελληνικό Διαφωτισμό, στα πολιτικά και διπλωματικά γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης και στον Μικρασιατικό πόλεμο. Σ' αυτά τα δύο βιβλία, που δεν υπερέβαιναν μαζί τις 200 σελίδες, εξετάζονταν οι υποψήφιοι στις

Πανελλαδικές Εξετάσεις. Στα τέλη της ίδιας δεκαετίας αφαιρέθηκε από την εξεταστέα ύλη η Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές, οπότε το δεύτερο βιβλίο των εκατόν σαράντα περίπου σελίδων ήταν βούτυρο στο ψωμί των παπαγάλων μαθητών.

Με την «μεταρρύθμιση» Αρσένη το μάθημα της Ιστορίας (Γ' Λυκείου) χωρίστηκε α) Ιστορία Γενικής Παιδείας και β) Ιστορία κατεύθυνσης. Με την πρώτη οι μαθητές (της Γ' Λυκείου) μάθαιναν την Ιστορία των νεότερων χρόνων και με την δεύτερη... εμβάθυναν σε ζητήματα που αφορούσαν στην περίοδο του νέου Ελληνικού Κράτους: την πορεία της Ελλάδας από την αγροτική Οικονομία στην αστικοποίηση, τη διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα, το προσφυγικό και το Κρητικό Ζήτημα (μ' αυτή τη σειρά) και, τέλος, τον Παρευξείνιο Ελληνισμό (αυτό το τελευταίο κεφάλαιο από πέτσι αφαιρέθηκε από την εξεταστέα ύλη – γιατί άραγε;)

Οι εκάστοτε σοφοί εγκέφαλοι και «μεταρρυθμιστές» του Υπουργείου Παιδείας φαντασιώνονται έτσι πως οι όλοι οι μαθητές γνωρίζουν (με την Ιστορία Γενικής Παιδείας) την ιστορική εξέλιξη και οι μαθητές της Θεωρητικής Κατεύθυνσης εμβαθύνουν σε συγκεκριμένες περιόδους του νεώτερου νεοελληνικού βίου!

Τι συνέβαινε και τι συμβαίνει όμως στην πράξη;

Πρώτον, οι μαθητές ουσιαστικά αγνοούν την Αρχαία και την Μεσαιωνική Ιστορία. Άλλωστε πολλοί μαθητές (υποψήφιοι των Θεωρητικών και των Παιδαγωγικών Σχολών) από τη Β' Λυκείου επικεντρώνουν τη μελέτη τους στην ύλη της Γ' Λυκείου, ώστε να προετοιμαστούν καλύτερα για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις.

Δεύτερον, οι μαθητές όλων των Κατευθύνσεων (ή... Ομάδων Προσανατολισμού, όπως λέγονται τώρα) παρότι διδάσκονται Ιστορία Γενικής Παιδείας, αδυνατούν να σχηματίσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα και να αποκτήσουν μια «γραμμική» αίσθηση των εξελίξεων καθώς η εξεταστέα ύλη είναι από τη σελ. 9-43, 53-74 κ.ο.κ. Που σημαίνει ότι σελίδες ή κεφάλαια παραλείπονται, δεν διδάσκονται ούτε καν περιληπτικά. Ο μαθητής αγνοεί έτσι την σειρά και την αλληλεξάρτηση των γεγονότων και όταν κληθεί να... εμβαθύνει στην ιστορία των πολιτικών κομμάτων αγνοεί ποιος προηγείται χρονικά: ο Χαρίλαος Τρικούπης, ο Ιωάννης Καποδίστριας ή ο Ελευθέριος Βενιζέλος;

Τρίτον, η εξεταστέα ύλη είναι ελάχιστη, οπότε η παπαγαλία είναι... μονόδρομος. Άλλωστε μετά από την τριαντάχρονη και βάλε κυριαρχία της είναι πλέον απαιτητή (η παπαγαλία) και από τους καθηγητές /βαθμολογητές, με το αιτιολογικό ότι... έτσι θέλει το σύστημα!

Το τι γράφουν τα βιβλία που διδάσκονται σήμερα στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι άλλο μεγάλο ζήτημα. Για την ώρα ας τολμήσει το Υπουργείο Παιδείας να κάνει δυο απλές και, θαρρώ, ριζοσπαστικές κινήσεις για να μάθουν τα παιδιά μας Ιστορία:

1. να χωρίσει σε τρεις τόμους το βιβλίο του Σαράντου Καργάκου ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΧΩΡΟΥ και να το εισαγάγει για διδασκαλία στο Λύκειο (ένα τόμο για κάθε τάξη του Λυκείου) καθώς και το βιβλίο του Βασίλη Ραφαηλίδη ΙΣΤΟΡΙΑ (ΚΩΜΙΚΟΤΡΑΓΙΚΗ) ΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (στην Γ' Λυκείου).

2. Να ορίσει ως εξεταστέα ύλη για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις αυτά τα δύο βιβλία.

Ας μην βαυκαλίζονται οι φιλόδοξοι μεταρρυθμιστές με Ιστορίες Κατεύθυνσης και Ιστορίες Εμβάθυνσης και δε συμμαζεύεται. Ας μάθουν τα παιδιά μας (με τρόπο απλό και κατανοητό) πρώτα τα γεγονότα και μετά θα έχουν το χρόνο να εμβαθύνουν σ' αυτά, να αμφισβητήσουν και να αναθεωρήσουν τις ιστορικές ερμηνείες.

* Ο **Νίκος Χαλαζιάς** είναι Φιλολόγος.

Πηγή:www.antibaro.gr/